

Råd och stöd vid vårdskada

och anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)

Uppdaterad 2026-04-17

Innehåll

Råd och stöd vid vårdskada och anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)	1
Inledning	3
Säker vård.....	3
Vad händer vid en vårdskada?	4
Stöd till medarbetare	5
Yrkesansvar	5
Prövning av yrkesansvar.....	6
IVO.....	7
Enskildas klagomål mot vården	8
Utredningar av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.....	8
Handläggningen hos IVO.....	9
HSAN	10
Mer om provtid, återkallelse av legitimationen och ny legitimation	11
Handläggningen hos HSAN	12
Vad kan Vårdförbundet hjälpa till med?	14
Ansökan om legitimation efter examen	14
Ansvars- och behörighetsärenden hos IVO och HSAN.....	14
Brottmål	15
Så här kan det gå till om du blir anmäld	16
Adresser, telefonnummer och länkar	18
Vårdförbundet	18
IVO.....	18
HSAN.....	18
Domstolar	18

Inledning

Vården i Sverige är av en relativt god kvalitet, men ändå utsätts runt 100 000 patienter för vårdskador¹ varje år. Skadorna medför ett stort lidande för patienter och närstående. Berörda medarbetare drabbas också, liksom kollegor och chefer. Om en vårdskada är allvarlig² kan den leda till en s.k. lex Maria-anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Anmälningar till IVO också handla om klagomål från patienter eller närstående. Vårdgivare ska också anmäla legitimerad personal som de tror kan vara en fara för patientsäkerheten. En utredning på IVO kan sedan leda till en anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN). I alla dessa situationer kan behovet av information, stöd och hjälp vara stort. Vårdförbundet har därför tagit fram denna vägledning om vårdskador och anmälningar till IVO och HSAN.

Säker vård

En viktig uppgift för Vårdförbundet och medlemmar i Vårdförbundet är att bidra till att vården blir säkrare och att vårdskador och risker för vårdskador minskar. För att skapa en god och säker vårdmiljö krävs ett systematiskt patientsäkerhets- och arbetsmiljöarbete där risker och brister identifieras och förebyggs. Det är mänskligt att göra fel och vården måste därför ha system och rutiner som förhindrar att mänskliga misstag leder till att patienter utsätts för skador och risker. En god säkerhetskultur kännetecknas av att säkerhetstänkandet är naturligt och självklart och att medarbetarna känner att de kan rapportera avvikelser och risker utan rädsla för att bli tillrättavisade eller straffade. Med en kultur som uppmuntrar till säkerhetstänkande kan vårdskador och risker för vårdskador reduceras.

Genom att arbeta förebyggande och systematisk med patientsäkerhet kan vi minska lidandet för patienter, närstående och vårdpersonal. Eftersom vårdskadorna också kostar mycket pengar, cirka 9 miljarder kronor per år,

¹ Vårdskada = lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården

² Allvarlig vårdskada = en skada som är bestående och inte ringa, eller har lett till att patienten fått ett väsentligt ökat vårdbehov eller avlidit.

kan förebyggande patientsäkerhetsarbete också leda till minskade samhällskostnader.

Vad händer vid en vårdskada?

När en vårdskada eller risk för vårdskada inträffar ska händelsen rapporteras till vårdgivaren. Vårdgivaren ska sedan utreda händelsen och så långt möjligt klarlägga händelseförloppet och vad som orsakade skadan eller risken. Utredningen ska ge underlag för vilka åtgärder som behöver vidtas för att förhindra att liknande händelser inträffar på nytt.

I regel ska den berörda vårdpersonalen yttra sig i samband med utredningen. Yttrandet ska vara en objektiv och saklig redogörelse av händelsen. Den redogörelse man lämnar i detta skede är mycket viktig för den fortsatta utredningen och kan ha stor betydelse för den slutliga bedömningen av händelsen. Yttrandet ska därför utformas med omsorg. I detta skede kan det vara bra att kontakta Vårdförbundet för råd och stöd.

Om en vårdskada har inträffat har patienten rätt till information om det inträffade och vilka förebyggande åtgärder som ska vidtas. Vårdgivaren ska lyssna på patientens synpunkter och - i förekommande fall - be om ursäkt för det inträffade. Ett respektfullt bemötande, ett bra omhändertagande och adekvat information är oerhört viktigt för att patienter och närstående ska kunna bearbeta det inträffade.

Om patienten drabbats av eller riskerat att drabbas av en allvarlig vårdskada, ska vårdgivaren göra en s.k. lex Maria-anmälan till IVO. Syftet med en lex Maria-anmälan är att förebygga skador och eliminera risker. Anmälan ska göras snarast efter att händelsen inträffat. Vårdgivaren ska samtidigt med anmälan, eller snarast därefter, också ge in den utredning som vårdgivaren gjort om händelsen. I utredningen ingår ofta yttranden från berörd hälso- och sjukvårdspersonal. IVO granskar att vårdgivaren utrett händelsen i nödvändig omfattning och vidtagit de förebyggande åtgärder som krävs. I lex Maria-fall är det inte den enskilde yrkesutövaren skuld eller ansvar som utreds av IVO, utan den anmälda händelsen som sådan. En lex Maria-anmälan kan dock leda till att IVO inleder en utredning om en legitimerad yrkesutövares lämplighet.

Stöd till medarbetare

Varje verksamhet bör ha en beredskap för hur man ska agera i en vårdskadesituation. Det handlar inte bara om hur patienten och ev. närstående tas om hand, utan också om hur man stöttar berörda medarbetare. Det kan vara traumatiserande och psykiskt påfrestande att vara med om en vårdskada eller risk för vårdskada. Det är inte ovanligt med skuldkänslor och att man ifrågasätter om man kan fortsätta arbeta i vården. Arbetsgivaren har ett ansvar att ge relevant stöd till den/de medarbetare som varit med om händelser som lett till vårdskador. Detsamma gäller om man har blivit anmäld till IVO eller HSAN. För att underlätta situationen krävs att man öppet och förutsättningslöst kan tala om det inträffade med kollegor och chefer. Det är viktigt att man inte skuldbelägger den eller de som varit med om händelsen. Medarbetarna kan behöva känslomässigt stöd genom samtal om händelsen och vid behov även professionell hjälp. Det är också viktigt att medarbetaren kan bidra till att analysera händelsen och delta i det systematiska lärandet av händelsen. En händelseanalys visar inte sällan att orsakerna inte ligger på individnivån, utan på den s.k. systemnivån, dvs. samspelet mellan människa, teknik och organisation. En analys är viktig, inte enbart för lärandet och för att förebygga nya händelser, utan också för att den kan lätta på skuldbördan för dem som varit med om vårdskador.

Yrkesansvar

Medlemmarna i Vårdförbundet är legitimerade och har ett personligt yrkesansvar. Vad som ingår i yrkesansvaret beskrivs i lagstiftning och i föreskrifter från statliga myndigheter. Det handlar exempelvis om dokumentation, läkemedelshantering och tystnadsplikt. Ett viktigt krav handlar om att arbeta i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta innebär bland annat att man själv måste ta ansvar för att uppdatera sig inom sitt kunskapsområde. Vårdgivaren har också ett ansvar att identifiera medarbetarnas utbildningsbehov och ge möjligheter till regelbunden fortbildning och kompetensutveckling. Det finns också krav på att ge en sakkunnig och omsorgsfull vård. För att kunna göra det måste man ha den teoretiska och praktiska kompetens som krävs för att kunna fullgöra arbetsuppgifterna på ett bra sätt. Om man saknar denna kompetens har man ett eget ansvar att säga ifrån och inte utföra uppgiften. En annan viktig del av yrkesansvaret är att rapportera avvikelser, vårdskador och risker för vårdskador till vårdgivarna. Genom att göra det

och genom att på andra sätt delta aktivt i det systematiska patientsäkerhetsarbetet kan vi bidra till en säkrare vård.

Yrkesansvaret motiveras av att vården är en högriskverksamhet. Fel och misstag kan leda till att patienter utsätts för skador, lidande och, i värsta fall, död. Det personliga yrkesansvaret är en avgörande förutsättning för tilltron till vården. När vårdskador och risker för vårdskador inträffat, ska orsakerna till händelserna utredas. Man kan ofta hitta orsakerna på s.k. systemnivå. Om det dock visar sig att ansvaret ligger på s.k. individnivå, ska detta ansvar kunna prövas. Man måste dock ha klart för sig att fel och misstag i vården förebyggs bäst genom ett långsiktigt, medvetet utvecklingsarbete och systemtänkande, inte genom ett syndabockstänkande och ansvarskrävande av individen.

Prövning av yrkesansvar

Det personliga yrkesansvaret kan prövas på olika sätt av myndigheter som IVO, HSAN och förvaltningsdomstolar. Det kan också prövas av allmänna domstolar i civila och straffrättsliga processer.

Offentligrättsligt ansvar

Den typ av ansvar som prövas av myndigheter som IVO och HSAN kallas för offentligrättsligt ansvar, se mer nedan.

Civilrättsligt ansvar

Det finns också ett civilrättsligt ansvar som prövas av allmänna domstolar som tingsrätt, hovrätt och Högsta domstolen. Till civilrätten hör bland annat frågor om skadestånd. Skadeståndsmål är inte vanliga i Sverige, eftersom vi har en obligatorisk patientförsäkring. Arbetsgivare har också ett s.k. principalansvar som innebär att de ska ersätta skador som arbetstagare vållar i tjänsten. Arbetstagare kan endast i undantagsfall bli personligen ersättningsskyldiga. Det krävs då att det ska finnas synnerliga skäl med hänsyn till handlingens beskaffenhet, arbetstagarens ställning, den skadelidandes intresse och övriga omständigheter. Synnerliga skäl kan det exempelvis vara fråga om vid uppsåtligt handlande, dvs. att man medvetet orsakat en skada.

Till civilrätten hör också frågor om arbetsrättsligt ansvar enligt kollektivavtal och enskilda anställningsavtal. Arbetsgivare kan exempelvis utdela disciplinpåföljden varning om det är reglerat i ett kollektivavtal. I allvarliga fall kan det bli fråga om uppsägning eller avsked. Arbetsrättsliga ärenden avgörs av tingsrätt och/eller Arbetsdomstolen.

Straffrättsligt ansvar

Fel och misstag i vården kan också utredas av polis och åklagare. Polisanmälningar kan göras av patienter, närstående, arbetsgivare och av allmänheten. IVO och HSAN har enligt lag en skyldighet att göra anmälan till åtal när myndigheten bedömer att vårdpersonal är skäligen misstänkt för att ha begått ett brott där fängelse ingår i straffskalan. Åklagare kan också på eget initiativ inleda förundersökningar vid misstanke om att brott begåtts. Straffrättsligt ansvar prövas av allmänna domstolar; tingsrätt, hovrätt och Högsta domstolen.

Andra instanser som hanterar anmälningar med mera

Patientnämnderna tar emot klagomål och synpunkter på offentligt finansierad hälso- och sjukvård. Deras huvudsakliga uppgift är att på ett lämpligt sätt hjälpa patienter att föra fram klagomål till vårdgivare och att få klagomålen besvarade. Patientnämnderna har inga disciplinära befogenheter och tar inte heller ställning till om vårdgivaren eller personalen har gjort rätt eller fel. Genom samtal, möten och skriftväxling kan patientnämnderna informera, reda ut och förklara, och på så sätt bidra till att patienter och vårdgivare förstår varandra bättre.

Riksdagens ombudsmän (JO) och Justitiekanslern (JK) har tillsyn över den vårdpersonal som är offentligt anställd. JO och JK kan göra anmälningar till HSAN, men det är mycket ovanligt. De kan också väcka åtal om offentligt anställd personal begått brott genom att åsidosätta åligganden i tjänsten eller i uppdraget.

Patientförsäkringen är obligatorisk för alla vårdgivare. Om en patient har drabbats av vårdskada kan hen ansöka om patientskadeersättning hos vårdgivarens försäkringsbolag. Om ersättning beviljas beräknas den enligt skadeståndsrättsliga grunder. Det innebär att samma ersättning lämnas som om ärendet skulle ha prövats som ett skadeståndsmål i allmän domstol.

IVO

IVO är tillsynsmyndighet över hälso- och sjukvården och hälso- och sjukvårdspersonalen. Tillsynen syftar till att förebygga skador och eliminera risker i vården. Den ska främst inriktas på granskning av att vårdgivarna bedriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete i enlighet med kraven i patientsäkerhetslagen. IVO utreder bland annat enskildas klagomål mot vården och legitimerade yrkesutövares lämplighet.

Enskildas klagomål mot vården

IVO utreder enskildas klagomål mot vården i de fall en patient eller närstående inte är nöjd med hur deras klagomål hanterats av vårdgivaren. IVO utreder inte alla klagomål, utan bara de som är allvarliga. Exempelvis klagomål som inneburit att patienten har fått en bestående skada, ett väsentligt ökat vårdbehov eller om patienten avlidit. IVO får avstå från att utreda klagomål om händelsen är äldre än två år.

Om IVO inleder en utredning får berörd hälso- och sjukvårdspersonal möjlighet att yttra sig över klagomålet. Man måste inte yttra sig i klagomålsärenden, men Vårdförbundet rekommenderar att man gör det.

När ett klagomål har utretts, ska IVO uttala sig om en åtgärd eller underlåtenhet av vårdgivare eller hälso- och sjukvårdspersonal strider mot lag eller annan föreskrift eller är olämplig med hänsyn till patientsäkerheten. Innan IVO fattar ett sådant beslut ska den som anmälts få möjlighet att bemöta ett förslag på beslut. Om beslutet innebär kritik rekommenderar förbundet att man bemöter förslaget. Ett beslut om kritik har inga rättsverkningar mot den anmälda, men om kritiken är allvarlig kan IVO inleda en utredning av anmäldes yrkesutövning.

Beslutet är alltid offentligt och man kan inte överklaga det.

Utredningar av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

IVO kan inleda tillsynsutredningar mot enskilda legitimerade yrkesutövare efter:

- enskildas klagomål,
- lex Maria-anmälningar,
- anmälningar från vårdgivare om att det finns skälig anledning att befara att legitimerad vårdpersonal som är eller har varit verksam hos vårdgivaren, kan utgöra en fara för patientsäkerheten (3 kap. 7 § patientsäkerhetslagen),
- information från offentliga arbetsgivare om att de avskedat en legitimerad yrkesutövare pga. brott eller förseelse i yrkesutövningen (Förordning (2013:196) om underrättelse till IVO om beslut att avskeda legitimerad yrkesutövare) eller
- underrättelse från domstolar om att legitimerade yrkesutövare dömts för vissa särskilt angivna brott (Förordning (1982:117) om underrättelse till IVO och Socialstyrelsen om domar i vissa brottmål).

IVO kan även inleda utredningar efter eget initiativ.

Skälen till granskning kan vara misstankar om oskicklighet, olämplighet, sjukdom eller missbruk av alkohol, narkotika eller andra droger.

Om IVO anser att det finns skäl för beslut om prøvotid, återkallelse av legitimation, återkallelse av annan behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården eller begränsning av förskrivningsrätt ska IVO anmäla detta till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN). Om utredningen leder till en anmälan till HSAN informeras den anmälde om det innan anmälan skickas in.

Handläggningen hos IVO

Det är väldigt viktigt att den som anmälts till IVO svarar på brev, telefonsamtal med mera från IVO. Om man inte gör det kan det bedömas som att man undanhåller sig IVO:s tillsyn och enbart denna omständighet kan leda till att legitimationen återkallas.

Handläggningen hos IVO är normalt skriftlig. Personliga eller digitala möten kan dock förekomma. I ärenden om den legitimerades lämplighet kan IVO hämta in uppgifter från nuvarande eller tidigare arbetsgivare, patientjournaler med mera från den legitimerades vårdkontakter samt från den nationella läkemedelslistan.

Den som utreds får alltid yttra sig över de handlingar som ingår i utredningen. Man ska normalt göra det inom några veckor. Om man har svårt att svara i tid kan man begära förlängd tid med att komma in med sitt yttrande. En begäran om förlängd tid kan göras skriftligen eller muntligen. För att en begäran ska beviljas ska man ange orsaken till att man inte kan svara i tid.

Det första yttrandet är av stor betydelse för bedömningen av ärendet. Man bör därför tänka igenom sitt svar noggrant. Den som ska yttra sig bör kontakta Vårdförbundet för råd och stöd.

Skrivtips till dig som ska skriva ett yttrande:

- Om IVO har ställt frågor ska du besvara dem så gott du kan. Det är obligatoriskt att svara på ev. frågor om arbetsgivare, vårdkontakter, vilka läkemedel man tar etcetera
- Skriv inte något förhastat eller ogenomtänkt.

- Yttranden kan inledas med en kort beskrivning av dig själv, vilken ställning du har i organisationen, vilka arbetsuppgifter, utbildning och erfarenhet du har. Allt i den omfattning som är relevant i förhållande till anmälan.
- Om en patient har skadats eller utsatts för risk att skadas kan det vara bra att beklaga detta i inledningen.
- Skriv så enkelt att både anmälaren och IVO förstår vad du menar.
- Undvik förkortningar och fackuttryck om det är möjligt.
- Skicka inte in handskrivna yttranden.
- Bemöt klagomål och anmärkningar sakligt och objektivt.
- Om anmärkningarna är korrekta – försök förklara dem på ett trovärdigt sätt.
- Hänvisa till dokumentationen i patientjournalen om journalen bekräftar innehållet i yttrandet.
- Ta bara med det som är relevant i förhållande till anmälan och undvika utsvävande redogörelser. Ta inte med vad du tyckt, tänkt eller borde ha gjort.
- Undvik aggressiva toner även om du känner dig orättvist utpekad i anmälan.
- Du bör också - om det är relevant - beskriva arbetssituationen och arbetsmiljön vid det anmälda tillfället. Om bemanning, kompetens och personalstruktur var av betydelse för händelseförloppet bör detta tas med. Detta gäller också uppgifter om arbetsbelastning, överbeläggningar, utlokaliserade patienter och annat i vårdmiljön som kan ha påverkat händelseförloppet.
- Det är också bra att redovisa om det finns, eller saknas, skriftliga och muntliga direktiv, riktlinjer och rutiner som kan ha haft betydelse för händelseförloppet.

Du kan skicka in yttrandet med vanlig post eller e-post. Om du skickar in yttrandet med vanlig post rekommenderar Vårdförbundet att du också skickar yttrandet med e-post. När du skickar in med e-post rekommenderar förbundet också att du begär så kallat leverans- och läskvitto. Detta är särskilt viktigt om du skickar in svaret sent och nära sista svarsdag.

HSAN

HSAN är en statlig, domstolsliknande myndighet som prövar behörighetsfrågor avseende legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. HSAN kan besluta om prövotid, återkallelse av legitimationen,

läkarundersökning, indragen eller inskränkt förskrivningsrätt samt ny legitimation. Anmälningarna prövas efter anmälan av IVO, den yrkesutövare som saken gäller, JO och JK. HSAN tar inte upp ärenden på eget initiativ.

Vid överklagande av HSAN:s beslut prövas ärendena av förvaltningsdomstolar som förvaltningsrätten i Stockholm, kammarrätten i Stockholm och Högsta förvaltningsdomstolen.

Mer om prøvotid, återkallelse av legitimationen och ny legitimation

Prøvotid

HSAN kan besluta om en treårig prøvotid om en legitimerad yrkesutövare

- har varit oskicklig vid utövningen av sitt yrke och oskickligheten kan befaras få betydelse för patientsäkerheten,
- i eller i samband med yrkesutövningen har gjort sig skyldig till brott som är ägnat att påverka förtroendet för honom eller henne, exempelvis dataintrång,
- uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot någon föreskrift som är av väsentlig betydelse för patientsäkerheten,
- på grund av andra omständigheter kan befaras vara olämplig att utöva yrket eller
- på grund av sjukdom eller någon liknande omständighet (exempelvis missbruk) kan befaras inte kunna utöva sitt yrke tillfredsställande.

Vid beslut om prøvotid fastställs normalt en prøvotidsplan som den legitimerade ska följa. Prøvotidsplanen kan innehålla krav på drogtestning, kompetensutveckling, att man ska arbeta under handledning osv. Det är personens eget ansvar att följa planen.

Under prøvotiden får man behålla sin legitimation, men man står under särskild tillsyn av IVO. Om man missköter sig under prøvotiden kan det leda till att legitimationen återkallas. Legitimationen kan också återkallas om man inte följt kraven i en prøvotidsplan.

Återkallelse av legitimation

HSAN kan besluta om återkallelse av legitimation om den legitimerade:

- har varit grovt oskicklig vid utövningen av sitt yrke,
- i eller utanför yrkesutövningen har gjort sig skyldig till ett allvarligt brott som är ägnat att påverka förtroendet för honom eller henne,
- på annat sätt har visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket, exempelvis genom att systematiskt undanhålla sig IVO:s tillsyn,
- på grund av sjukdom eller någon liknande omständighet (exempelvis missbruk) inte kan utöva yrket tillfredsställande,
- har meddelats prøvotid och under prøvotiden på nytt visat sig olämplig att utöva sitt yrke,
- har en prøvotidsplan, men har underlåtit att följa den eller
- själv begär att legitimationen ska återkallas och det inte finns hinder mot återkallelse från allmän synpunkt.

HSAN:s beslut om återkallelse av legitimationen gäller direkt om inte annat anges i beslutet. Efter ett beslut om återkallelse får man inte längre använda sin yrkestitel. Om HSAN exempelvis återkallar en sjuksköterskas legitimation får personen inte längre kalla sig sjuksköterska. Personen får inte heller iordningsställa, administrera och överlämna läkemedel utan delegering.

Ny legitimation

Om HSAN har återkallat legitimationen gäller beslutet tills vidare. Yrkesutövaren kan dock senare ansöka om ny legitimation hos HSAN. I allmänhet krävs en tidsperiod på minst tre år innan det kan bli aktuellt för HSAN att bifalla en ansökan om ny legitimation. Den som ansöker om en ny legitimation ska själv bevisa att man på nytt kan betros med en legitimation. Om orsaken till återkallelsen varit sjukdom eller missbruk bör den sökande kunna visa upp negativa drogtester, läkarutlåtanden och liknande som visar att sjukdomen eller missbruket inte längre utgör något hinder i yrkesutövningen.

Handläggningen hos HSAN

Förfarandet i HSAN är skriftligt. Muntlig förhandling kan dock förekomma om det kan antas vara till fördel för utredningen.

Den som blir anmäld till HSAN får ett skriftligt föreläggande om att yttra sig inom en viss tid. Normalt ska man yttra sig till HSAN inom tre veckor från det att man tagit emot föreläggandet. Om man hamnar i tidsnöd kan man ansöka om anstånd. Detta kan man göra skriftligen eller muntligen. Ansökan ska motiveras och normalt beviljas endast kortare anstånd.

När man yttrar sig ska man ange om man godtar eller motsätter sig den åtgärd som IVO begär. Om man motsätter sig provotid eller återkallelse måste man ange skälen till det och bemöta alla anmärkningar som finns med i anmälan.

Om anmälan handlar om sjukdom eller missbruk bör man redovisa vilka vårdkontakter man har och hur planeringen för behandling och rehabilitering ser ut. Man bör i sådana fall också skicka in drogtester, läkarintyg med mera. Om anmälan handlar om oskicklighet bör man redovisa hur yrkesutövningen fungerat och skicka in intyg från exempelvis arbetsgivare. Intyg och utlåtanden måste man försöka få fram så snart som möjligt.

Se även tips om hur man bör yttra sig under rubriken "Handläggningen hos IVO".

När man har yttrat sig skickas en kopia av yttrandet till IVO. Om IVO yttrar sig igen får man normalt en kopia av det yttrandet, antingen för kännedom eller för att man ska yttra sig en gång till.

När skriftväxlingen är avslutad bedöms ärendet av en sakkunnig. Därefter fattar HSAN beslut.

Beslutet är alltid offentligt och det går att överklaga.

Överklagande av HSAN:s beslut

Den som är missnöjd med HSAN:s beslut kan överklaga det till Förvaltningsrätten i Stockholm. Om man vill överklaga måste man göra det inom tre veckor från det att man tog del av beslutet. Man kan inte få anstånd med ett överklagande. Däremot kan man, samtidigt som man överklagar eller senare, begära att få ytterligare tid med att utveckla varför man anser att HSAN:s beslut är felaktigt.

Förvaltningsrättens dom kan i sin tur överklagas till Kammarrätten i Stockholm. För att kammarrätten ska pröva ärendet krävs prövningstillstånd. Kammarrättens dom kan överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen. Då krävs också prövningstillstånd.

Vad kan Vårdförbundet hjälpa till med?

Ansökan om legitimation efter examen

Om du är studerandemedlem kan du få råd och stöd av Vårdförbundet om Socialstyrelsen inte beviljar dig legitimation efter din examen. Denna situation uppstår normalt om Socialstyrelsen vid sin kontroll i belastningsregistret upptäcker att du har dömts för ett brott som kan antas påverka förtroendet för dig som yrkesutövare i hälso- och sjukvården. Om du vill ha hjälp kontaktar du Medlemsrådgivningen.

Ansvars- och behörighetsärenden hos IVO och HSAN

Om du är medlem i Vårdförbundet kan du få kostnadsfri rådgivning och stöd med ansvars- och behörighetsärenden hos IVO och HSAN samt de domstolar som prövar överklaganden av HSAN:s beslut. För att få hjälp av Vårdförbundet krävs att du var medlem i förbundet när den eller de händelser som anmälan handlar om inträffade.

Du bör i första hand kontakta den förtroendevalde på arbetsplatsen. Du kan också kontakta din lokala avdelning eller Medlemsrådgivningen på Vårdförbundet. Du får sedan fortsatt stöd av en förtroendevald eller ombudsman på sektionen Medlemsstöd. Vid misstanke om att en inträffad händelse kan leda till prövotid eller återkallelse av legitimationen kontaktas också någon av juristerna på Vårdförbundets nationella kansli. Det finns inget som hindrar att du agerar på egen hand eller engagerar en advokat eller annat privat ombud. Om du gör det får du stå för kostnaderna själv.

Vårdförbundets stöd består av juridisk rådgivning och granskning av underlag från IVO och HSAN. För att förbundet ska kunna hjälpa dig behöver du skicka in alla underlag du har fått från IVO och/eller HSAN. Du måste skriva ett eget förslag på yttrande, men du får hjälp med att granska ditt förslag och goda råd och tips om hur du kan skriva. Det är viktigt att du hör av dig i god tid för att förbundet ska kunna hjälpa dig. Om det behövs mer tid ska du själv begära anstånd hos IVO eller HSAN.

När förbundet har granskat dina underlag och ditt svar får du besked om det. Du väljer själv om du vill använda förbundets förslag på yttrande eller inte. Du skickar sedan själv in ditt yttrande till IVO eller HSAN. Om det händer något nytt i ditt ärende bör du snarast höra av dig till förbundet igen. Detta gäller även om du får besked om att ditt ärende avslutas utan åtgärd från IVO eller HSAN.

Brottmål

Vårdförbundets stöd omfattar i normalfallet inte straffrättsliga ärenden så som polisanmälningar och åtal. Om du misstänks och/eller åtalas för brott har du i vissa fall rätt att få en offentlig försvarare som utses av domstol. Vårdförbundet kan i förekommande fall bistå en offentlig försvarare med kunskap om hälso- och sjukvården.

Om du vill ha rättshjälp av Vårdförbundet i ett straffrättsligt ärende gör du en ansökan om det till förbundsstyrelsen som fattar beslut om det ska beviljas eller inte. Det finns ett fåtal principiellt viktiga fall där förbundsstyrelsen beslutat om rättshjälp.

Även om du inte kan få stöd av Vårdförbundet vid prövning av brottmål kan du få råd och stöd med konsekvenserna av ett brottmål, exempelvis om det leder till ett ärende hos IVO och/eller HSN eller om det leder till arbetsrättsliga åtgärder.

Så här kan det gå till om du blir anmäld

Anmälan till IVO

- Det har inträffat ett antal avvikelser som du har varit involverad i.
- Din arbetsgivare anmäler dig till IVO eftersom det finns en misstanke om att du kan vara en fara för patientsäkerheten pga. oskicklighet. I anmälan hänvisas till avvikelserna.
- Du får ett brev från IVO om att du ska svara på frågor och yttra dig över anmälan.

Kontakt med Vårdförbundet

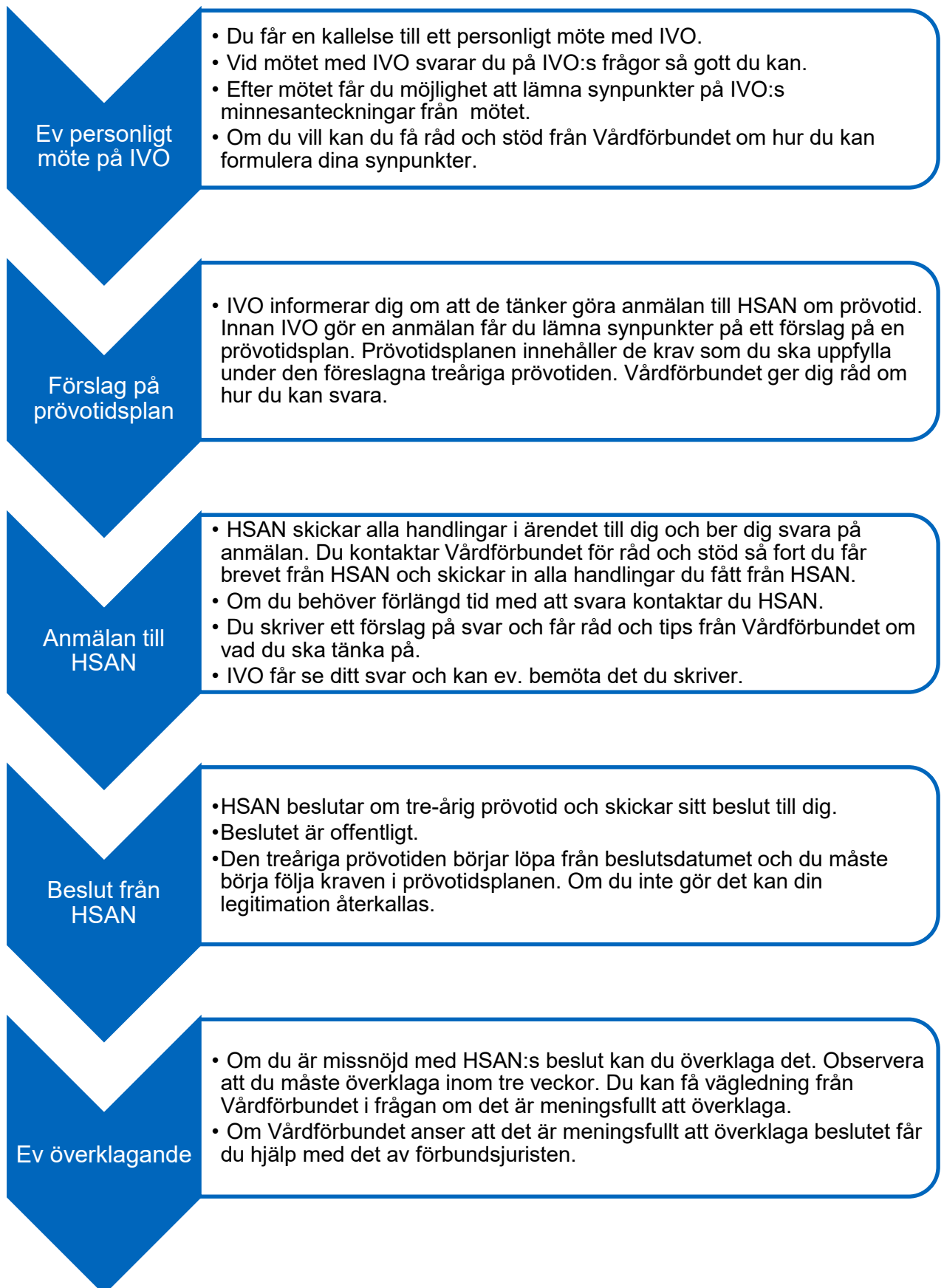
- Du kontaktar omgående Medlemsrådgivningen på Vårdförbundet för råd och stöd.
- Du får information om vad Vårdförbundet kan hjälpa till med.
- Du ombeds skicka in allt underlag som du fått från IVO och information om att du ska börja skriva ett förslag på yttrande.
- Du får en mall som du kan använda när du skriver ditt yttrande.

Förslag på svar till IVO

- Du läser skrivtipsen på s. 9 och skriver ett förslag på yttrande.
- När du är klar med ditt förslag skickar du in det och alla underlag i ärendet till Vårdförbundet för granskning.
- En förbundsombudsman på Medlemsstöd granskar ditt förslag på svar och underlag.
- Om det finns risk för anmälan till HSN granskas ditt ärende även av en förbundsjurist.

Råd och tips från Vårdförbundet

- Du får råd och tips om hur du kan förbättra ditt yttrande. Du bestämmer själv om du vill använda dig av råden och tipsen från förbundet.
- När du är nöjd med svaret skickar du in det till IVO.

Adresser, telefonnummer och länkar

Vårdförbundet

Box 3260, 103 65 Stockholm

Tel. 0771-420 420

Adresser till lokalavdelningar finns i Vårdfokus och på

www.vardforbundet.se

IVO

Box 45184, 104 30 Stockholm

Växeln: 010-788 50 00

e-post: registrator@ivo.se

Regionala avdelningar, se www.ivo.se

HSAN

Socialstyrelsen, 106 30 Stockholm

075-247 30 00

e-post hsan@socialstyrelsen.se

[Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN - Socialstyrelsen](#)

Domstolar

Förvaltningsrätten i Stockholm, 115 76 Stockholm

Tel: 08-561 680 00

e-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se

[Förvaltningsrätten i Stockholm](#)

Kammarrätten i Stockholm, Box 2302, 103 17 Stockholm

Tel: 08-561 690 00

e-post: kammarrattenistockholm@dom.se

[Kammarrätten i Stockholm](#)

Högsta förvaltningsdomstolen, Box 2293, 103 17 Stockholm

Tel: 08-561 676 00

e-post: hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

[Högsta förvaltningsdomstolen](#)